

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/614/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813200390
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3813200390.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa N. W., bytom I., L. XX, v konaní zastúpeného JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom, so sídlom Zvolen, Dukelských hrdinov 16 proti odporcovi Y. P., bytom I., V. XXX, o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 4C/5/2013-61 zo dňa 20. marca 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **zrušuje** a vec **vracia** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že odstúpenie odporcu zo dňa 29.11.2012 od Zmluvy o prevode vlastníctva bytu uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom dňa 8. 8. 2012, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k bytu č. 7 nachádzajúceho sa na 3. poschodí, vo vchode č. 23 bytového domu s. č. 1942, na ulici T. v V. a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a príslušenstve patriacim k bytu v podiele 5506/734034, zapísaného na LV č. 5178 pre k.ú. V. je neplatné. Zároveň odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 549,58 eur a ostatné trovy konania vo výške 99,50 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 80 písmeno c) Občianskeho súdneho poriadku a podľa § 48 ods. 1, § 517 ods. 1 a § 580 Občianskeho zákonníka s tým, že po zhodnotení výsledkov dokazovania súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Navrhovateľ sa domáhal určenia neplatnosti odstúpenia odporcu zo dňa 29. 11. 2012 od Zmluvy o prevode vlastníctva a bytu uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 8. 8. 2012. V danej veci ide o návrh podaný v zmysle § 80 písmeno c) O.s.p., t.j. o určovací žalobu. Základnou podmienkou dôvodnosti určovacej žaloby podľa § 80 písmeno) O.s.p. je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a preto súd skúmal, či navrhovateľ má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ním napadnutého právneho úkonu. Podľa názoru súdu navrhovateľ má naliehavý právny záujem na ním podanom návrhu. Platnosť, či neplatnosť odstúpenia odporcu zo dňa 29. 11. 2012 od Zmluvy o prevode vlastníctva bytu uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 8. 8. 2012 je medzi účastníkmi sporná. Kým odporca má za to, že účinky jeho odstúpenia od predmetnej zmluvy nastali, navrhovateľ považuje predmetné odstúpenie odporcu za neplatné s poukazom na ním vykonaný započítací prejav. Postavenie navrhovateľa je neisté aj s poukazom na prebiehajúce konanie o vklade kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8. 8. 2012, ktoré vkladové konanie vedené pod č. V5085/2012 na Správe katastra Prievidza je rozhodnutím zo dňa 21. 1. 2013 prerušené do právoplatnosti skončenia tejto veci. Súd ďalej uviedol, že odporca odstúpil od predmetnej zmluvy s poukazom na § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v ktorom je ustanovené, že veriteľ má právo od zmluvy odstúpiť za situácie, že dlžník svoj dlh nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že odstúpenie odporcu od zmluvy zo dňa 8.8.2012 sa dostalo do dispozície navrhovateľa 18.12.2012. V danom čase i v súčasnosti je stav taký, že na základe rozhodnutia Správy katastra Prievidza zo dňa 10.7.2012, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností predmetnej nehnuteľnosti v prospech odporcu, je súčasným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti odporca. Existuje tu však Zmluva o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8. 8.

2012 uzavretá medzi účastníkmi konania, od ktorej zmluvy odporca odstúpil. Odporca ako veriteľ mal v zásade právo odstúpiť od predmetnej zmluvy v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nebyť však započítania pohľadávok zo dňa 23.11.2012. Nesporné bolo, že listinu - započítanie pohľadávok jednostranným úkonom zo dňa 23.11.2012 doručil navrhovateľ odporcovi, pričom odporcovi sa táto listina dostala do dispozície 6.12.2012, t. j. pred doručením listiny - odstúpenie od zmluvy z 29.11.2012 navrhovateľovi. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že v zmysle Zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8. 8. 2012 má odporca ako predávajúci pohľadávku voči navrhovateľovi ako kupujúcemu vo výške 14 000 eur. Zmluva o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8.8.2012 vo svojom článku VII. neobsahuje dohodu zmluvných strán, dokedy má byť kúpna cena vo výške 14.000 eur zaplatená. Písomná výzva odporcu adresovaná navrhovateľovi datovaná 30.10.2012 bola doručená navrhovateľovi 10.12.2012. V nej odporca uvádza, že navrhovateľ doteraz kúpnu cenu 14.000 eur neuhradil ani po opakovaných ústnych výzvach. Navrhovateľ sa nebránil, že ho odporca nevyzýval na zaplatenie kúpnej ceny pred 10.12.2012. Navrhovateľ však od začiatku tvrdil, že namiesto odporcu zaplatil kúpnu cenu vo výške 14.000 eur v súvislosti s uzatvorením Zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 6.6.2012 a že túto sumu vyplatil predávajúcemu L. P.. Tvrdenie navrhovateľa o vyplatení kúpnej ceny 14.000 eur bolo preukázané nielen jeho výsluchom, ale aj listinným dôkazom, ktorým je PPD zo dňa 6.6.2012 predloženým navrhovateľom, tiež výpoveďou svedkov T. L. a L. P.. Za takejto dôkazmi preukázanej situácie vznikla pohľadávka navrhovateľa voči odporcovi a to titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka, keď odporca sa bezdôvodne obohatil na úkor navrhovateľa, ktorý za neho plnil, čo podľa práva mal plniť sám. Odporca mal totiž povinnosť podľa zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 6.6.2012 plniť L. P. kúpnu cenu vo výške 14.000 eur, túto povinnosť však voči L. P. navrhovateľ nemal, a preto navrhovateľ plnil za odporcu, keď L. P. vyplatil sumu 14.000 eur. Z dokazovania vyplynulo a bolo preukázané, že obaja, t.j. navrhovateľ - ten, kto plnil za odporcu, ale tiež odporca - ten, za koho sa plnilo, vedeli, že plnenie sa uskutočňuje za iného, navrhovateľ vedel, že nemá záväzok voči L. P., ale že plní záväzok odporcu, teda za odporcu, rovnako tak L. P., ktorému sa plnilo vedel, že kúpnu cenu vypláca navrhovateľ za odporcu. Za tejto situácie mal potom navrhovateľ pohľadávku voči odporcovi vo výške 14.000 eur a to titulom jeho nároku voči odporcovi na vrátenie sumy 14.000 eur, ktorú namiesto odporcu dňa 6.6.2012 vyplatil pánovi L. P. a súčasne mal odporca voči navrhovateľovi pohľadávku vo výške 14.000 eur titulom Zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8.8.2012. Obe pohľadávky v okamihu ich stretnutia boli splatné, spôsobilé na započítanie a k právnym účinkom stretnutia vzájomných pohľadávok navrhovateľa i odporcu došlo kompenzačným prejavom navrhovateľa a to listom zo dňa 23.11.2012 doručeným odporcovi 6.12.2012, čím právne účinky stretnutia vzájomných pohľadávok nastali ku dňu stretnutia pohľadávok. Započítaním došlo k zániku vzájomne sa kryjúcich pohľadávok navrhovateľa a odporcu, pričom k právnym účinkom tohto započítania došlo pred 18.12.2012, kedy bolo odstúpenie odporcu od zmluvy zo dňa 29.11.2012 doručené navrhovateľovi. Ku dňu 18.12.2012 teda navrhovateľ nebol v omeškaní s plnením, pretože pred týmto dňom vzájomné pohľadávky navrhovateľa a odporcu zanikli započítaním 6.12.2012, a preto pokiaľ navrhovateľ od Zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 8.8.2012 odstúpil, jeho právny úkon je absolútne neplatný, pretože odporuje zákonu. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na plný úspech navrhovateľa vo veci.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca. Podľa neho sa požadovaným určením neplatnosti odstúpenia od zmluvy o prevode vlastníctva bytu právne postavenie navrhovateľa nezmení, pretože predmetom dokazovania pred súdom bolo hlavne to, či započítanie pohľadávok medzi účastníkmi bolo platné a účinné. Nie je tak splnená podmienka pre úspešnosť určovacej žaloby, naliehavý právny záujem žalobcu - navrhovateľa na požadovanom určení a súd mal tak bez ďalšieho návrh navrhovateľa zamietnuť. Odporca ďalej uviedol, že nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa ohľadne prejudiciálnej otázky, či došlo k platnému a účinnému započítaniu vzájomných pohľadávok účastníkov. K započítaniu pohľadávok malo prísť jednostranným úkonom zo strany navrhovateľa. Ustanovenie § 580 Občianskeho zákonníka stanovuje pre účinnosť takéhoto započítania nasledovné podmienky: pohľadávky musia byť vzájomné, musí ísť o plnenie rovnakého druhu, musí ísť o platné pohľadávky, pohľadávky musia byť splatné a započítanie nesmie vylučovať zákon. Tu započítané pohľadávky neboli vzájomné, pretože odporca pohľadávku navrhovateľa namieta. Pohľadávka navrhovateľa nie je ani platná a už vôbec nebola splatná. Odporca tiež poukázal na skutočnosť, že jeho písomná výzva na zaplatenie kúpnej ceny bola navrhovateľovi doručená dňa 30.10.2012. Následné odstúpenie od zmluvy je datované dňom 29.11.2012 ale navrhovateľ ho prevzal až 18.12.2012. Navrhovateľove započítanie pohľadávok je datované 23.11.2012 a doručené odporcovi bolo 6.12.2012. Navrhovateľ teda zjavne vymyslel započítanie pohľadávok až po tom, čo mu bola doručená výzva na zaplatenie kúpnej ceny. Odporca z

týchto dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietne a jemu prizná náhradu trov konania.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcu písomne nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť z týchto dôvodov:

V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že skutkový stav tak ako ho zistil súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania je správny. V konaní bolo preukázané, že byt č. 7 nachádzajúci sa na 3. poschodí, vo vchode č. 23 bytového domu s. č. 1942, na ulici T. v V. a k nemu prislúchajúci spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a príslušenstve 5506/734034, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. 5178 pre k.ú. V., nadobudol odporca do vlastníctva na základe zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 6.6.2012, ktorú uzatvoril s predávajúcim L. P.. Kúpnu cenu 14.000,- eur dojednanú v tejto zmluve zaplatil za odporcu ako kupujúceho menovanému L. P. ako predávajúcemu preukázane navrhovateľ. Následne dňa 8.8.2012 uzatvorili účastníci zmluvu o prevode vlastníctva bytu, ktorej predmetom bola tá istá nehnuteľnosť a v ktorej zmluve sa navrhovateľ ako kupujúci zaviazal zaplatiť odporcovi ako predávajúcemu za prevod nehnuteľnosti kúpnu cenu 14.000,- eur. Za preukázané možno mať aj to, že odporca písomne vyzval navrhovateľa na zaplatenie kúpnej ceny podľa zmluvy zo dňa 8.8.2012 v dodatočnej poskytnutej lehote a táto písomná výzva bola navrhovateľovi doručená dňa 10.12.2012. Následne po márnom uplynutí dodatočnej poskytnutej lehoty na zaplatenie kúpnej ceny odporca listom zo dňa 29.11.2012 od zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 odstúpil. Ešte predtým, ako bolo navrhovateľovi doručené toto odstúpenie odporcu od zmluvy /18.12.2012/ bol odporcovi doručený písomný úkon navrhovateľa, ktorým jednostranne započítava na pohľadávku odporcu na zaplatenie kúpnej ceny 14.000,- eur svoju pohľadávku na zaplatenie 14.000,- eur, ktorá mu vznikla tým titulom, že za odporcu zaplatil L. P. kúpnu cenu podľa zmluvy o prevode vlastníctva a bytu zo dňa 6.6.2012. Správa katastra Prievidza vkladové konanie vedené pod č. V5085/2012 vedené na základe návrhu na vklad vlastníckeho práva zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 rozhodnutím zo dňa 21.1.2013 prerušila až do právoplatnosti skončenia konania v predmetnej právnej veci, keď sa o platnosti odstúpenia odporcu od zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 vedie súdne konanie.

Súd prvého stupňa správne usúdil, že navrhovateľ má na požadovanom určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 naliehavý právny záujem ako to vyžaduje ustanovenie § 80 písm. c) O.s.p.. Otázka platnosti odstúpenia od zmluvy je medzi účastníkmi konania sporná, pričom samotná zmluva o prevode vlastníctva bytu už bola predložená príslušnému orgánu katastra nehnuteľností za účelom zavkladovania vlastníckeho práva k prevádzanej nehnuteľnosti na kupujúceho - navrhovateľa. Toto vkladové konanie je v súčasnosti prerušené a príslušný orgán správy katastra si nemôže o tejto predbežnej otázke /platnosť odstúpenia od zmluvy/ urobiť vlastný záver. Rozhodnutím súdu o požadovanom určení, či už pozitívnym alebo negatívnym, sa odstráni stav právnej neistoty medzi účastníkmi a príslušný orgán správy katastra nehnuteľností bude môcť o návrhu na vklad vlastníckeho práva zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 rozhodnúť. Úsudok súdu prvého stupňa o existencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na požadovanom určení je tak správny a odvolacie námietky odporcu v tomto smere nedôvodné.

Čo sa však týka merita veci, súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na právnom závere, že ešte pred účinným odstúpením od zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 8.8.2012 odporcom navrhovateľ jednostranne účinne započítal voči pohľadávke odporcu na zaplatenie kúpnej ceny 14.000,- eur svoju pohľadávku na zaplatenie 14.000,- eur, ktorú mal voči odporcovi titulom bezdôvodného obohatenia a tak zanikol dôvod na odstúpenie od zmluvy a toto bolo neplatné pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. K takémuto právnomu záveru dospel súd prvého stupňa predčasne, bez dostatočne zisteného skutkového stavu.

V zmysle § 580 a § 581 Občianskeho zákonníka ak majú veriteľ a dlžník vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zanik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie. V prípade, že k započítaniu pohľadávok neprichádza dohodou účastníkov, ale

len jednostranným úkonom, nie je započítanie prípustné proti pohľadávke na náhradu škody spôsobenej na zdraví, ibaže by išlo o vzájomnú pohľadávku na náhradu škody toho istého druhu a ani proti pohľadávkam, ktoré nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia. Rovnako tak nemožno jednostranne započítať premlčané pohľadávky, pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde, ako aj pohľadávky z vkladov a proti splatnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku, ktorá ešte nie je splatná.

V predmetnej právnej veci malo prísť k započítaniu pohľadávok jednostranným úkonom zo strany navrhovateľa a preto okrem podmienok započítanie, že pohľadávky sú vzájomné a že sú rovnakého druhu, musí byť splnená aj podmienka, že započítanie pohľadávok je prípustné, teda že započítanie Občiansky zákonník nevylučuje. Ako už bolo uvedené, Občiansky zákonník v § 581 výslovne vylučuje započítanie nesplatnej pohľadávky voči splatnej pohľadávke jednostranným úkonom. V tomto prípade navrhovateľ jednostranným úkonom započítal na pohľadávku odporcu na zaplatenie kúpnej ceny 14.000,- eur svoju pohľadávku na zaplatenie 14.000,- eur, ktorá vznikla titulom bezdôvodného obohatenia. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia patrí medzi nároky, u ktorých nie je zákonom stanovená splatnosť pohľadávky a doba plnenia je tak viazaná na výzvu veriteľa podľa § 563 Občianskeho zákonníka /Ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal./ Až deň nasledujúci po výzve na plnenie sa stáva dlh z bezdôvodného obohatenia splatným, resp. z pohľadu veriteľa až deň nasledujúci po jeho výzve na plnenie sa stáva jeho pohľadávka na vydanie bezdôvodného obohatenia splatnou.

Jednostranný úkon navrhovateľa smerujúci k započítaniu jeho pohľadávky z bezdôvodného obohatenia na pohľadávku odporcu na zaplatenie kúpnej ceny tak mohol byť účinný len v tom prípade, ak navrhovateľ ešte pred týmto úkonom vyzval odporcu na splnenie jeho dlhu z bezdôvodného obohatenia a teda pohľadávka navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia už bola v čase započítacieho prejavu navrhovateľa splatná.

Uvedenú otázku splatnosti pohľadávky navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia súd prvého stupňa nijako neskúmal a v tomto smere nevykonal príslušné dokazovania. Bez zistenia tejto skutočnosti však nemožno uzavrieť, že jednostranné započítanie pohľadávky zo strany navrhovateľa bolo účinné a teda odstúpenie odporcu od zmluvy bolo neplatné. Takýto právny záver súdu prvého stupňa je predčasný a preto nateraz aj nesprávny.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa vykonať dokazovanie ohľadom splatnosti pohľadávky navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia a na základe výsledkov takéhoto dokazovania opätovne vec právne posúdiť a vo veci rozhodnúť. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.